

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΕΓΧΟΥ & ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ (ΚΕΕΛΠΝΟ)
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

**Αυτοθεραπεία της ελονοσίας
("Stand by" emergency treatment: SBET) σε ταξιδιώτες**

Η αυτοθεραπεία της ελονοσίας ("Stand by" emergency treatment: SBET) ενδείκνυται σε περιπτώσεις παραμονής μακράς διάρκειας σε περιοχές, όπου ενδημεί η ελονοσία ή παραμονής μικρής διάρκειας, όπου τα ταξίδια γίνονται συχνά, όταν ο ταξιδιώτης δεν μπορεί να έχει πρόσβαση σε ιατρική υπηρεσία μέσα σε 24 ώρες ή αν η κατάσταση του ασθενή δεν είναι βαριά. Ο ταξιδιώτης πρέπει να είναι καλά ενημερωμένος για τη συμπτωματολογία της ελονοσίας (π.χ. πυρετός, ρίγος, εφίδρωση, μυαλγίες) και τη σωστή λήψη των φαρμάκων και πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει την ανθελονοσιακή χημειοπροφύλαξη του σε περίπτωση που του έχει χορηγηθεί. Επιπλέον το συντομότερο δυνατό θα πρέπει να απευθυνθεί σε ιατρό. Τα φάρμακα (πίνακας) που χρησιμοποιούνται σε σχήματα για αυτοθεραπεία είναι: αρτεμεφέρη / λουμεφανδρίνη, δι-υδροαρτεμισίνη / πιπερακίνη, ατοβακόνη / προγουανίλη, δοξουκυκλίνη, κινίνη, κλινδαμυκίνη, μεφλοκίνη, πριμακίνη, και χλωροκίνη (όλα τα φάρμακα διατίθενται στην Ελλάδα).

Αυτοθεραπεία της ελονοσίας ("Stand by" emergency treatment: SBET) σε ταξιδιώτες

		Ειδικές ομάδες				
Φαρμακευτική ουσία	Δοσολογία	Εγκυμοσύνη	Θηλασμός	Παιδιά	Αντενδείξεις	Σχόλια
Αρτεμεθέρη/ λουμεφαντρίνη (artemether/ lumefantrine)	Θεραπεία για 3 μέρες με 6 δόσεις συνολικά, λαμβάνεται την 0, 8, 24, 36, 48, 60 ώρα. 5-14 kg: 1 δισκίο (20 mg αρτεμεθέρη και 120 mg λουμεφαντρίνη) ανά δόση 15-24 kg: 2 δισκία / δόση 25-34 kg: 3 δισκία / δόση ≥35 kg: 4 δισκία / δόση	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Λόγω έλλειψης δεδομένων δεν συνιστάται σε παιδιά <5kg	Υπερευαισθησία στην αρτεμιθίρη και/ή στη λουμεφαντρίνη	Πρέπει να λαμβάνεται με λιπαρά φαγητά για να βελτιώνεται η απορρόφηση. Επίσης διατίθεται παιδιατρικό σκεύασμα διαλυόμενο με γεύση, ενισχύοντας τη χρήση του φαρμάκου στα παιδιά.
Διυδροαρτεμισίνη-πιπερακίνη (dihydro-artemisin-piperaquine)	1 δόση την ημέρα για 3 συνεχόμενες ημέρες. Επιθυμητή δόση = 4 mg/kg την ημέρα διυδροαρτεμισίνη και 18 mg/kg την ημέρα πιπερακίνη Ενήλικες >50 kg: 3 δισκία την ημέρα για 3 ημέρες	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Θεωρείται ασφαλές σε παιδιά ≥5kg και ≥6 μηνών	Υπερευαισθησία στην διυδροαρτεμισίνη και/ή στην πιπερακίνη	Η τετραφωσφορική διυδροαρτεμισίνη-πιπερακίνη εγκρίθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων για ηλικία ≥6 μηνών και βάρος ≥5 kg

Αυτοθεραπεία της ελονοσίας ("Stand by" emergency treatment: SBET) σε ταξιδιώτες

Φαρμακευτική ουσία	Δοσολογία	Ειδικές ομάδες			Αντενδείξεις	Σχόλια
		Εγκυμοσύνη	Θηλασμός	Παιδιά		
Ατοβακόνη / προγουανίλη (atovaquone/ proguanil)	1 δόση / ημέρα για 3 συνεχόμενες ημέρες 5-8 kg: 2 παιδιατρικά δισκία / ημέρα (62,5 mg ατοβακόνη και 25 mg προγουανίλη ανά δισκίο) 9-10 kg: 3 παιδιατρικά δισκία / ημέρα 11-20 kg: 1 δισκίο ενηλίκων (250 mg ατοβακόνη και 100 mg προγουανίλη) / ημέρα 21-30 kg: 2 δισκία ενηλίκων/ ημέρα 31-40 kg: 3 δισκία ενηλίκων/ ημέρα >40 kg: 4 δισκία ενηλίκων/ ημέρα (1 g ατοβακόνη και 400 mg προγουανίλη)/ ημέρα	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Δεν υπάρχουν δεδομένα, δεν συνιστάται	Φαινομενικά είναι ασφαλές σε παιδιά >5kg, όμως τα δεδομένα είναι περιορισμένα	Υπερευαισθησία στην ατοβακόνη και/ή στην προγουανίλη, σοβαρή νεφρική ανεπάρκεια (κάθαρση κρεατινίνης <30 ml/min)	Η λήψη μαζί με φαγητό ή γάλα αυξάνει την απορρόφηση. Η συγκέντρωση της ατοβακόνης στο πλάσμα μειώνεται όταν συγχορηγείται με ριφαμπικίνη, ριφαμπουτίνη, μετοκλοπραμίδη ή τετρακυκλίνη. Μπορεί να αλληλεπιδράσει με το ζων εξασθενημένο εμβόλιο του τυφοειδούς πυρετού.
Χλωροκίνη (chloroquine)	25 mg/kg ημερήσια δόση (10, 10, 5 mg/kg) για 3 μέρες	Ασφαλές	Ασφαλές	Ασφαλές	Υπερευαισθησία στη χλωροκίνη, ιστορικό επιληψίας, ψωρίαση	Χορηγείται μόνο για ελονοσία από <i>P. vivax</i> , <i>P. ovale</i> , <i>P. malariae</i> ή <i>P. knowlesi</i> . Ταυτόχρονη χρήση χλωροκίνης μπορεί να μειώσει την ανοσολογική απάντηση του ενδοδερμικού εμβολίου της λύσσας (human diploid-cell rabies vaccine).

Αυτοθεραπεία της ελονοσίας ("Stand by" emergency treatment: SBET) σε ταξιδιώτες

Φαρμακευτική ουσία	Δοσολογία	Ειδικές ομάδες			Αντενδείξεις	Σχόλια
		Εγκυμοσύνη	Θηλασμός	Παιδιά		
Μεφλοκίνη (mefloquine)	25 mg/kg χωρισμένη σε δύο δόσεις (15 mg/kg και 10 mg/kg 6-24 ώρες)	Δεν συνιστάται στο πρώτο τρίμηνο λόγω έλλειψης δεδομένων	Ασφαλές	Δεν συνιστάται <5 kg λόγω έλλειψης δεδομένων	Υπερευαισθησία στη μεφλοκίνη, ψυχιατρικές (συμπεριλαμβάνεται η κατάθλιψη) διαταραχές, επιληψία, ιστορικό σοβαρής ψυχιατρικής νόσου, ταυτόχρονη θεραπεία με αλοφαντρίνη, θεραπεία με μεφλοκίνη τις προηγούμενες 4 εβδομάδες	Να μην χορηγείται η μεφλοκίνη εντός 12 ωρών από την τελευταία δόση θεραπείας με κινίνη. Η μεφλοκίνη και άλλες αντίστοιχες ενώσεις (όπως η κινίνη, η κινιδίνη, η χλωροκίνη) μπορούν να χορηγηθούν ταυτόχρονα, μόνο υπό στενή ιατρική παρακολούθηση λόγω πιθανής πρόσθετης καρδιακής τοξικότητας και αυξημένου κινδύνου σπασμών, συγχορήγηση με αντιαρρυθμικά φάρμακα, β αδρενεργικούς αποκλειστές, αναστολείς διαύλων ασβεστίου, αντιισταμινικά H1 αναστολείς και φαινοθειαζίνες, μπορεί να συμβάλλουν σε παράταση του διαστήματος QTc. Η

						αμπικιλίνη, η τετρακυκλίνη και η μετοκλοπραμίδη μπορεί να αυξήσουν τα επίπεδα της μεφλοκίνης στο αίμα. Στις ΗΠΑ η μεφλοκίνη συστήνεται ως θεραπευτική επιλογή σε όλα τα τρίμηνα της εγκυμοσύνης.
Κλινδαμυκίνη (clindamycin)	Κάτω των 60 kg: 5 mg/kg 4 φορές την ημέρα για 5 ημέρες ≥60 kg: 300 mg 4 φορές την ημέρα για 5 ημέρες	Φαινομενικά ασφαλές αλλά τα δεδομένα είναι περιορισμένα	Φαινομενικά ασφαλές αλλά τα δεδομένα είναι περιορισμένα	Φαινομενικά ασφαλές αλλά τα δεδομένα είναι περιορισμένα	Υπερευαίσθησία στην κλινδαμυκίνη ή στη λινκομυκίνη, ιστορικό γαστρεντερικών παθήσεων-ιδιαίτερα κολίτιδας, σοβαρής ηπατικής ή νεφρικής δυσλειτουργίας	Να χορηγείται σε συνδυασμό με την κινίνη στις περιοχές που υπάρχει αντοχή στην κινίνη.
Δοξυκυκλίνη (doxycycline)	Ενήλικες >50 kg: 800 mg σε 7 ημέρες, σε 2 δισκία (100 mg X 2) σε διάστημα 12 ωρών την πρώτη ημέρα, 1 δισκίο την ημέρα για 6 ημέρες Παιδιά ≥8 ετών: 25-35 kg: 0,5 δισκίο /δόση 36-50 kg: 0,75 δισκίο /δόση >50 kg: 1 δισκίο / δόση	Αντενδείκνυται	Αντενδείκνυται	Αντενδείκνυται <8 ετών	Υπερευαίσθησία στις τετρακυκλίνες, ηπατική δυσλειτουργία	Να χορηγείται σε συνδυασμό με την κινίνη στις περιοχές που υπάρχει αντοχή στην κινίνη.

Αυτοθεραπεία της ελονοσίας ("Stand by" emergency treatment: SBET) σε ταξιδιώτες

Φαρμακευτική ουσία	Δοσολογία	Ειδικές ομάδες			Αντενδείξεις	Σχόλια
		Εγκυμοσύνη	Θηλασμός	Παιδιά		
Κινίνη (quinine)	8 mg/kg 3 φορές/ημέρα για 7 ημέρες	Ασφαλές	Ασφαλές	Ασφαλές	Υπερευαισθησία στην κινίνη ή στην κινιδίνη, εμβοές, οπτική νευρίτιδα, αιμόλυση, μυασθένεια gravis. Να χορηγείται με προσοχή σε άτομα με έλλειψη G6PD και σε ασθενείς με κοιλιακή μαρμαρυγή, διαταραχές αγωγιμότητας ή καρδιακό αποκλεισμό. Η κινίνη μπορεί να ενισχύσει την επίδραση των καρδιοκατασταλτικών φαρμάκων. Να χορηγείται με προσοχή σε άτομα που λαμβάνουν β αναστολείς, διγοξίνη, αναστολείς διαύλων ασβεστίου, κτλ	Στις περιοχές με αντοχή στην κινίνη να χορηγείται σε συνδυασμό με δοξυκυκλίνη, τετρακυκλίνη ή κλινδαμυκίνη. Η κινίνη μπορεί να προκαλέσει υπογλυκαιμία, ιδιαίτερα στα (υποσιτιζόμενα) παιδιά, στις έγκυες γυναίκες και σε ασθενείς με σοβαρή νόσο.
Πριμακίνη (primaquine)	0,25 mg/kg, με το φαγητό 1 φορά/ημέρα για 14 ημέρες. Στην Ωκεανία και στη νοτιοανατολική Ασία η δόση θα πρέπει να είναι 0,5 mg/kg	Αντενδείκνυται	Αντενδείκνυται, εκτός αν στο βρέφος έχει αποκλειστεί έλλειψη G6PD	Δεν έχει καθοριστεί κατώτατο ηλικιακό όριο. Γενικά, αντενδείκνυται σε βρέφη.	Έλλειψη G6PD, ενεργός ρευματοειδής αρθρίτιδα, συστηματικός ερυθηματώδης λύκος, καταστάσεις που προδιαθέτουν κοκκιοκυτταροπενία, ταυτόχρονη χρήση φαρμάκων που μπορεί να προκαλέσουν αιματολογικές διαταραχές	Χρησιμοποιείται ως θεραπεία κατά των υποτροπών λοιμώξεων από <i>P. vivax</i> , <i>P. ovale</i> .

Πηγή : World Health Organisation (WHO), International Travel and Health